

Adopció: 23 de juny del 2017
Publicació: 20 de juliol del 2017

Públic
Greco RC3(2017)1

Tercer Cicle d'Avaluació

Addendum al Segon Informe de Conformitat sobre Andorra

«Incriminacions (STE 173 i 191, PDC 2)»

* * *

«Transparència del finançament dels partits polítics»

Adoptat pel GRECO
durant la seva 76ª Reunió plenària
(Estrasburg, 19-23 de juny de 2017)

I. INTRODUCCIÓ

1. L'Addendum al segon Informe de Conformitat avalua les noves mesures preses per les autoritats andorranes des de l'adopció del Segon Informe de Conformitat, respecte de les recomanacions formulades pel GRECO en el seu Informe d'Avaluació del Tercer Cicle sobre Andorra. Es recorda que el Tercer Cicle d'Avaluació tracta dos temes diferents, que són els següents:
 - **Tema I – Incriminacions:** articles 1a i b, 2 a 12, 15 a 17 i 19.1 del Conveni Penal sobre la Corrupció (STE 173), articles 1 a 6 del seu Protocol adicional (STE 191) i Principi director 2 (incriminació de la corrupció).
 - **Tema II – Transparència del finançament dels partits polítics:** articles 8, 11, 12, 13b, 14 i 16 de la Recomanació Rec(2003)4 sobre les regles comunes contra la corrupció en el finançament dels partits polítics i de les campanyes electorals, i –de manera més general– el Principi director 15 (finançament dels partits polítics i de les campanyes electorals).
2. L'Informe d'Avaluació del Tercer Cicle va ser adoptat durant la 51a Reunió Plenària del GRECO (27 de maig del 2011) i va ser públic el 15 de juny del 2011, arran de l'autorització d'Andorra (Greco Eval III Rep (2010) 11F, [Tema I](#) i [Tema II](#)). L'Informe de Conformitat ([Greco RC-III \(2013\) 12F](#)) va ser adoptat més tard pel GRECO durant la seva 61ª Reunió Plenària (14-18 d'octubre del 2013) i fet públic el 22 de novembre del 2013 arran de l'autorització d'Andorra. El Segon Informe de Conformitat a estat adoptat durant la 69ª reunió plenària del GRECO (16 octubre del 2015) i fet públic el 14 de desembre del 2015 ([Greco RC-III \(2015\) 12F](#)).
3. El 30 de setembre del 2016, les autoritats andorranes van comunicar informacions suplementàries sobre les mesures adoptades per respectar aquestes recomanacions, les quals, d'acord amb el Segon Informe de Conformitat, només havien estat parcialment implementades o no havien estat implementades. Aquestes informacions, així com les que s'han comunicat ulteriorment han servit de base per elaborar aquest Addendum al Segon informe de Conformitat.
4. El GRECO va encarregar a Àustria i Suïssa que designessin uns relators per al procediment de conformitat. Els relators anomenats són el Sr. Christian MANQUET per Àustria, i el Sr. Ernst GNAEGI per Suïssa. Van ser assistits pel Secretariat del GRECO en la redacció d'aquest Addendum a l'Informe de Conformitat.

II. ANÀLISI

Tema I: Incriminacions

5. Es recorda que el GRECO, en el seu Informe d'Avaluació, va adreçar 10 recomanacions a Andorra sobre el Tema I. En virtut de l'adopció del Primer Informe de Conformitat, es va concloure que les recomanacions i, ii i iv havien estat implementades de forma satisfactòria, que les recomanacions iii, v, vi, vii, viii i ix havien estat implementades parcialment i la recomanació x no havia estat implementada. Després del Segon Informe de Conformitat, les recomanacions v, viii i x han estat implementades (o tractades) de manera satisfactòria, les recomanacions iii, vi i vii han quedat parcialment implementades, i la recomanació ix s'ha jutjat no implementada. S'examina tot seguit la conformitat amb aquestes recomanacions pendents.

Recomanació iii.

6. *El GRECO havia recomanat (i) incriminar les omissions, tant si són «injustes» com no i (ii) aclarir les nocions d'acció o d'omissió «injusta» i d'«acte de natura política» emprades als articles 381 i 384 del Codi penal.*
7. El GRECO recorda que aquesta recomanació ha estat considerada implementada parcialment en el Segon Informe de conformitat. Pel que fa al primer element de la recomanació, es va considerar plenament pres en compte arran de les esmenes de 2012 de l'article 380.1 del Codi Penal (CP), i de les modificacions de setembre i desembre 2014 de l'article 383 apartat 1 CP sobre la corrupció judicial. En canvi, pel que fa al segon element de la recomanació, en l'absència de mesures concretes per obtenir l'aclariment desitjat, el GRECO va considerar que no s'havia implementat.
8. Les autoritats andorranes indiquen que el 15 de juny del 2016, el Govern ha presentat al Parlament andorrà un projecte de llei qualificada de modificació del Codi penal, per implementar algunes de les recomanacions que quedaven en suspès. El Consell General va adoptar el projecte el 30 de novembre del 2016 i ha entrat en vigor el 23 de desembre del 2016. Modifica la redacció dels articles 383 apartat 1 i 384 apartat 1 del CP, al substituir el qualificatiu «injust» per «contrari a la funció» i suprimir la noció d'«acte de natura política».
9. El GRECO es felicita de l'adopció de la llei qualificada de modificació del CP i de la supressió de les expressions «injust» i «actes de natura política», ja que segueixen el segon element de la recomanació. Nogensmenys, la substitució de la incriminació dels «actes injusts» per actes «contraris a la funció» lleva un problema a la llum dels articles 2 i 3 del Conveni penal sobre la corrupció (STE 173). Com ho precisa l'informe explicatiu del Conveni, l'element de violació dels deures de funció no hauria de ser necessari a l'incriminació, ja que el punt decisiu és de saber si l'agent públic ha demanat o rebut un avantatge per efectuar o abstenir-se d'efectua un acte, que aquest acte sigui conforme a la seva funció o no. Al afegir l'expressió «contrari a la funció», es restringeix el camp de la infracció, el què podria dificultar l'incriminació al exigir de provar que s'esperava del agent que actués o s'abstingués d'actuar de forma contrària a la seva funció. El GRECO invita doncs les autoritats andorranes a suprimir l'expressió «contrària a la funció» en els articles 381 i 384 del CP per que siguin plenament conformes amb els articles 2 i 3 del Conveni penal sobre la corrupció.
10. El GRECO conclou que la recomanació iii román parcialment implementada.

Recomanació vi.

11. *El GRECO havia recomanat d'examinar l'oportunitat (i) d'incriminar la corrupció en el sector privat de conformitat amb els articles 7 i 8 del Conveni Penal sobre la corrupció (STE 173) i així (ii) de retirar o de no renovar la reserva a aquests articles del Conveni.*
12. El GRECO recorda que aquesta recomanació va ser jutjada parcialment implementada en l'Informe de Conformitat. És cert que Andorra havia mantingut la reserva general als articles 7 i 8 del Conveni i no havia procedit a cap esmena. Però el país havia visiblement procedit a discussions i decisions, i doncs a un «examen d'oportunitat», sobre una única part de les implicacions i beneficis d'una eventual extensió de la incriminació al sector privat. El GRECO va encoratjar Andorra a continuar a considerar la recomanació sobre el conjunt de les expectatives dels articles 7 i 8.

13. Les autoritats andorranes indiquen que actualment no s'ha produït cap nou desenvolupament i que la posició del país no ha canviat des de l'Informe de Conformitat. El Principat d'Andorra manté la voluntat política de no sancionar els actes de corrupció en el sector privat, excepte quan aquests actes ja constitueixin una infracció penal tipificada en el dret penal nacional.
14. El GRECO constata l'absència de qualsevol nou desenvolupament. Remet als seus comentaris anteriors continguts en l'Informe de Conformitat. Convida doncs una vegada més Andorra a aprofundir l'examen dels possibles beneficis que aportaria una incriminació de la corrupció privada més adaptada al conjunt de les preconitzacions dels articles 7 i 8 del Conveni Penal sobre la corrupció.
15. El GRECO conclou que la recomanació vi román implementada parcialment.

Recomanació vii.

16. *El GRECO havia recomanat examinar l'oportunitat (i) d'incriminar el tràfic d'influències de conformitat amb els diversos elements de l'article 12 del Conveni Penal sobre la corrupció (STE 173), incloent-hi en particular la noció de remuneració i d'intermediari, els casos en què la influència no s'ha efectuat i/o no ha estat exercida, així com el tràfic d'influències amb els agents públics estrangers, membres d'assemblees públiques estrangeres, agents públics internacionals, membres d'assemblees públiques internacionals, jutges i agents de tribunals internacionals; i així (ii) retirar o no renovar la reserva a aquest article del Conveni.*
17. El GRECO recorda que aquesta recomanació havia estat considerada parcialment implementada en l'Informe de Conformitat. Efectivament, tot mantenint la seva reserva a l'article 12 del Conveni penal, Andorra havia introduït un nou article 386bis al Codi penal que ampliava la incriminació del tràfic d'influències de l'article 386 CP a les diverses categories de persones que constitueixen l'objectiu de la influència, referides a l'article 12 del Conveni. Tanmateix, el GRECO nota que tots els elements pertinents no han estat discutits o examinats en l'examen d'oportunitat que requereix el primer element de la recomanació, en particular, la noció de remuneració per la influència i la referència al tràfic d'influències directe o mitjançant intermediaris.
18. Pel que fa la primera part de la recomanació, les autoritats indiquen que la llei qualificada de modificació del Codi penal ha introduït un nou apartat 4 a l'article 386 CP de manera a incriminar el tràfic d'influència de conformitat amb la recomanació. Aquesta apartat es llegeix de la forma següent:

Article 386 . Trafic d'influències

«(...) 4. La persona que proposi, ofereixi o doni, directament o indirectament, un avantatge indegut en concepte de remuneració a qualsevol que afirmi o confirmi que és capaç d'exercir una influència en la presa de decisió de qualsevol autoritat o funcionari, tant si l'avantatge indegut és per a ell o un tercer, o que sol·liciti, rebí o accepti l'oferiment o la promesa en concepte de remuneració per aquesta influència, ha de ser castigat amb la pena de fins a un any.

Als efectes d'aquest apartat és indiferent si la influència s'exerceix o no, o si la suposada influència produeix o no el resultat buscat. »

19. Pel que fa la segona part de la recomanació, les autoritats senyalen que el Govern ha decidit, en data del 25 de gener del 2017 no renovar la reserva a l'article 12. Aquesta decisió ha estat comunicada oficialment al Despatx dels Tractats del Consell d'Europa.

20. El GRECO celebra la introducció de l'apartat 4 de l'article 386 CP que completa la incriminació del tràfic d'influència amb una referència a les nocions de remuneració i d'intermediari. El primer element de la recomanació es veu així implementat de forma satisfactòria. El GRECO saluda també la decisió de les autoritats andorranes de no renovar la reserva a l'article 12 del Conveni penal. Les autoritats andorranes han anat més enllà de la recomanació, atès que no tant sols han examinat l'oportunitat de prendre aquestes mesures, sinó que les han adoptat.
21. El GRECO conclou que la recomanació vii ha estat implementada de manera satisfactòria.

Recomanació ix.

22. *El GRECO havia recomanat (i) garantir que s'establís la competència d'Andorra respecte de les infraccions de corrupció i de tràfic d'influències comeses a l'estranger per un dels seus agents públics o que impliquessin un dels seus agents públics o qualsevol persona al·ludida a l'article 17.1.c del Conveni Penal sobre la corrupció i (ii) abrogar l'exigència de doble incriminació respecte de les infraccions de corrupció i de tràfic d'influències comeses a l'estranger.*
23. El GRECO recorda que aquesta recomanació no s'havia considerat implementada en el Segon Informe de Conformitat. Després de les esmenes de 2012 que havien constituït un progrés en la implementació de la primera part de la recomanació, esmenes ulteriors l'any 2013 a l'article 8.6 del Codi penal van retornar a una formulació anterior d'aquest article, examinada en l'Informe d'Avaluació. A més, un nou apartat limitava l'aplicació d'aquest article a alguns convenis del Consell d'Europa, i el Conveni penal sobre la Corrupció no en feia part. Pel que fa la segona part de la recomanació, el GRECO va concloure en l'absència de qualsevol implementació donat que Andorra va objectar en particular que el principi de la doble incriminació era d'una importància cabdal per al dret andorrà. Tanmateix, el país no ha efectuat cap reserva sobre aquest tema.
24. Les autoritats d'Andorra, indiquen, pel que fa a la primera part de la recomanació, que la llei qualificada de modificació del Codi Penal ha modificat novament l'article 8 apartat 6 del Codi penal de la manera següents (modificacions indicades en negreta) :

Article 8 CP – Aplicació de la llei penal en l'espai

(...)

6. a) La llei penal andorrana s'aplica a tota infracció penal intentada o consumada fora del territori del Principat d'Andorra quan un conveni internacional atribueixi competència a la jurisdicció andorrana.

b) En mèrits dels convenis i en relació amb les infraccions que s'esmenten a la lletra d) següent, la llei penal andorrana s'aplica també a les infraccions penals intentades o consumades fora del territori del Principat d'Andorra per una persona estrangera legalment resident al Principat o quan la víctima és una persona estrangera legalment resident al Principat, **o per una persona estrangera, legalment resident al Principat o no, quan un funcionari o una autoritat estan implicats en la infracció.**

c) En els supòsits previstos als convenis i en relació amb les infraccions que s'esmenten al paràgraf següent, els requisits de les lletres a) i c) de l'apartat 4 no són aplicables quan el responsable de la infracció és un nacional andorrà, un estranger legalment resident o un no-resident que es troba a Andorra i no pot ser extradit per raó de la seva nacionalitat, **o un estranger, legalment resident al Principat o no – quan un funcionari o les autoritats andorranes estan implicades en la infracció.**

d) Els convenis i les infraccions a què es refereixen els paràgrafs anteriors són els següents:

- Conveni del Consell d'Europa sobre la protecció dels infants contra l'explotació i els abusos sexuals, fet a Lanzarote el 25 d'octubre del 2007, relatiu a les infraccions contra la llibertat sexual dels infants.

- Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència envers les dones i la violència

domèstica, fet a Istanbul l'11 de maig del 2011, relatiu a les infraccions contra la integritat, la llibertat, la llibertat sexual de les dones i les relacions familiars.
- Conveni penal sobre la corrupció, fet a Estrasburg, el 27 de gener de 1999, relatiu a les infraccions de corrupció i de tràfic d'influències. (...)

25. Les autoritats precisen, a més, que pel que fa el segon element de la recomanació, l'exigència de la doble incriminació presenta a l'article 8.4. a) s'ha eliminat per les infraccions de corrupció i de tràfic d'influències.
26. El GRECO saluda la nova redacció de l'article 8 apartat 6 del Codi penal, que permet al Principat d'Andorra perseguir les infraccions de corrupció i de tràfic d'influències comeses a l'estranger quan impliquen una autoritat o un funcionari andorrà. Es recorda que les nocions de funcionari o d'autoritat estan definides en els articles 9 a 11 del Conveni (funcionari, membre d'assemblea parlamentària internacional, jutge o agent de tribunal internacional), independentment de la nacionalitat de la persona. El primer element de la recomanació ha doncs estat implementat.
27. Pel que fa el segon element de la recomanació, el GRECO celebra l'abandó de la condició de doble incriminació, tal com resulta de les modificacions a l'article 8 apartat 6.c).
28. El GRECO conclou que la recomanació ix ha estat implementada de manera satisfactòria.

Tema II: Transparència del finançament dels partits polítics

29. Es recorda que el GRECO, en el seu Informe d'Avaluació, va adreçar 10 recomanacions a Andorra relatives al Tema II. L'Informe de Conformitat havia conclòs que les recomanacions i, ii, iii, v, ix i x havien estat implementades parcialment i que les recomanacions iv, vi, vii i viii no havien estat implementades. En el Segon Informe de Conformitat, el GRECO havia conclòs que les recomanacions ii, iii, iv, v, vii, ix i x havien estat implementades de manera satisfactòria i que les recomanacions i,vi i viii havien estat parcialment implementades. La conformitat de les recomanacions pendents s'examina tot seguit:

Recomanació i.

30. *El GRECO havia recomanat (i) introduir una reglamentació que pogués garantir en condicions d'igualtat la transparència en el finançament dels partits polítics, en coherència amb la reglamentació del finançament de les campanyes i en acord amb les disposicions de la Recomanació Rec(2003)4 sobre les regles comunes contra la corrupció en el finançament dels partits polítics i de les campanyes electorals; (ii) emmarcar les relacions entre, per una banda, el finançament dels grups parlamentaris i, per altra banda, el finançament dels partits polítics i de les campanyes electorals.*
31. El GRECO recorda que aquesta recomanació ha estat considerada implementada parcialment en els informes de conformitat precedents. El GRECO va elogiar l'adopció de *la Llei 19/2014 qualificada, relativa als partits polítics i al finançament electoral* (d'ara endavant la Llei 19/2014), atès que compensava llacunes importants, en particular el fet que les regles vigents fins aleshores només concernien el finançament electoral i ignoraven el finançament dels partits polítics. El sistema de finançament de la vida política implantat avui és de tipus mixt (públic i privat), complementat amb una prohibició de les donacions de persones jurídiques i de persones estrangeres en particular, i de sostres en matèria de despeses electorals. El GRECO també va

elogiar la voluntat del legislador de garantir un tractament el més homogeni possible de les formacions polítiques i del finançament de la vida política (partits polítics i campanyes electorals/candidats), com preconitza la primera part de la recomanació, invitant malgrat tot el Principat a continuar a prestar atenció al risc que pot plantejar per a la transparència, el fet que les despeses dels candidats vagin totalment a càrrec dels partits polítics. En quant a la segona part de la recomanació, Andorra encara no havia resolt la qüestió ni/o havia adoptat cap mesura.

32. Les autoritats andorranes indiquen qu'actualment, la Llei qualificada 4/2017 de modificació de la Llei 19/2014 ha estat adoptada pel Parlament andorrà el 16 de març del 2017 i ha entrat en vigor el 6 d'abril del 2017. Aquesta llei té per objectiu principal de posar en obra les recomanacions del GRECO, a banda d'introduir alguns aclariments. Modifica també algunes articles de la Llei del Tribunal de Comptes.
33. Pel que fa la segona part de la recomanació, la llei mencionada a l'apartat anterior modifica els articles 26.4 a) i 44.3a) de la Llei 19/2014 per precisar expressament que els grups parlamentaris fan part de les entitats que no poden fer dons als partits polítics ni als candidats a les eleccions.
34. El GRECO saluda doncs les modificacions introduïdes per la Llei de modificació 4/2017, que compleixen els objectius de la segona part de la recomanació.
35. El GRECO conclou doncs que la recomanació i ha estat implementada de manera satisfactòria

Recomanació vi.

36. *El GRECO havia recomanat precisar a la reglamentació (i) les modalitats de consideració dels diversos suports financers i en espècie dels partits als seus candidats i, si s'esqueia, la inclusió dels imports corresponents en els comptes dels candidats; (ii) que totes les aportacions i despeses han de passar tant com sigui possible pels administradors electorals i els comptes de campanya previstos amb aquesta fi.*
37. El GRECO recorda que aquesta recomanació ha estat considerada parcialment implementada en el Segon Informe de Conformitat. Pel que fa el primer element de la recomanació, una incoherència havia aparegut: per una banda, l'article 44.3 de la Llei 19/2014 establia la prohibició de donacions de persones morals a les llistes dels candidats – el què semblava indicar que s'inclouen els partits polítics. Però de l'altra banda, l'article 37.1.b) tipificava com a delictes el fet que els partits polítics puguin efectuar aportacions als comptes dels candidats, però tant sols a partir dels nivells imposats a les despeses electorals. A més, els formats dels comptes dels partits polítics i dels candidats només mencionaven les «subvencions públiques» i les «aportacions de persones físiques». En canvi el segon element de la recomanació s'havia considerat implementada, gràcies al nomenament i al rol d'administradors responsables de la gestió dels beneficis, despeses i comptes, en el marc del finançament polític.
38. Les autoritats expliquen que la Llei de modificació 4/2017 manté la infracció que consisteix a efectuar aportacions sobre els comptes dels candidats més allà del límit imposat a les despeses electorals. Aclareix el règim de prohibició per les persones morals d'efectuar donacions en favor de llistes electorals. La nova redacció de l'article 44.3 a) estableix que les persones morals i en particular les associacions, les fundacions o els grups parlamentaris no poden fer donacions als partits polítics. El segon paràgraf d'aquesta disposició preveu una excepció, segons la qual els partits polítics poden fer aportacions financeres per cobrir el dèficit dels comptes electorals, en el

límit del llindar autoritzat de les despeses electorals. Aquestes aportacions s'han de fer obligatòriament en els comptes específics prevists a l'article 42 de la llei i han de ser mencionats en la comptabilitat dels partits i dels candidats concernits. La comptabilitat serà revisada pel Tribunal de Comptes després de l'entrada en vigor de la llei.

39. El GRECO està satisfet de la clarificació aportada per la Llei de modificació 4/2017, que corregeix l'incoherència que s'havia constatat en l'informe precedent. La primera part de la recomanació ha estat doncs implementada de manera satisfactòria. El GRECO recorda que a segona part de la recomanació ja haviat estat jutjada implementada de manera satisfactòria en l'informe precedent.
40. El GRECO conclou que la recomanació vi ha estat implementada de manera satisfactòria

Recomanació viii.

41. *El GRECO va recomanar (i) introduir una obligació per als partits/candidats a les eleccions de publicar les donacions individuals el valor de les quals és superior a un cert llindar, i alhora la identitat del donant; (ii) preveure, en la futura reglamentació sobre el finançament dels partits polítics, la publicació regular i en temps útil dels comptes dels partits polítics, acompanyada també de la identificació dels grans donants.*
42. El GRECO recorda que en el Segon Informe de Conformitat s'havia valorat que aquesta recomanació estava parcialment implementada donat les incerteses sobre la publicitat dels comptes dels partits polítics i de les campanyes electoral. No obstant això, el GRECO havia felicitat la publicació de les donacions als partits polítics/candidats a les eleccions i de la identitat dels donants ja que representava un progrés important.
43. Les autoritats andorranes indiquen que la Llei de modificació 4/2017 modifica el règim de publicació de les donacions i comptes dels partits polítics i dels candidats a les eleccions en el sentit de la recomanació. Així, l'error tècnica que havia notat el GRECO en la remissió de l'article 26 s'ha corregit. Els terminis de publicació definits en els articles 26.12 i 44.12 s'han modificat. A partir de l'entrada en vigor de la llei de modificació, totes les donacions fetes als partits i als candidats a les eleccions han de ser comunicats al Tribunal de Comptes en un termini de 8 dies. El Tribunal de Comptes publica al BOPA les donacions ordinàres als partits polítics dos vegades per any. Pel que fa les donacions dins del marc de les campanyes electoral, el Tribunal de Comptes les publica en el termini d'un mes a partir del final de la campanya.
44. A més, la Llei 4/2017 modifica l'article 36.10 de la Llei 19/2014 de manera a mencionar explícitament que l'informe anual del Tribunal de Comptes ha d'incloure un exemplar dels comptes anuals dels partits polítics i ha d'estar publicat al Butlletí del Consell General, amb l'objectiu precís de respondre a la crítica del GRECO segons la qual la llei no era prou explícita en relació a la publicació dels comptes anuals dels partits i dels comptes de campanya. En el mateix sentit, l'article 50.5 de la llei s'ha modificat per indicar expressament que l'informe de supervisió dels comptes electorals del Tribunal de Comptes ha d'incloure un exemplar dels comptes de les llistes dels candidats, i que s'ha de publicar al Butlletí del Consell General en el termini d'un mes a partir de la recepció de l'informe.
45. El GRECO pren nota dels diversos canvis en el règim de publicació que han estat introduïts per la Llei de modificació 4/2017. Pel que fa el primer element de la recomanació, el GRECO saluda la correcció tècnica i la indicació específica dels terminis per la comunicació de les donacions i de la identitat dels donants, així que la publicació de les donacions pel Tribunal de Comptes.

46. En relació al segon element de la recomanació, el GRECO saluda la modificació dels articles 36.10 i 50.5 de la llei, que organitza la publicació regular i en temps útil pel Tribunal de Comptes dels comptes dels partits polítics i dels comptes de les campanyes. Tenint en compte aquets dos elements, les dos parts de la recomanació estan implementades de manera satisfactòria.
47. EL GRECO conclou que la recomanació viii ha estat implementada de manera satisfactòria.

III. CONCLUSIONS

48. **Considerant el que precedeix, el GRECO conclou que actualment Andorra ha implementat o tractat de manera satisfactòria divuit de les vint recomanacions contingudes en l'Informe d'Avaluació de Tercer Cicle.** Les dos altres han estat parcialment implementades.
49. Més específicament pel que fa al Tema I –Incriminacions–, les recomanacions vii i ix s'afegeixen a les recomanacions i, ii, iv, v, viii que han estat implementades o tractades de forma satisfactòria. Les recomanacions iii i vi han estat parcialment implementades. Quant al Tema II –Transparència del finançament dels partits polítics–, totes les recomanacions han estat implementades de forma satisfactòria.
50. Pel que fa el Tema I (Incriminacions), esmenes suplementàries al Codi Penal han estès l'incriminació del tràfic d'influències i les regles de competència dels tribunals andorrans pels delictes de corrupció i de tràfic d'influències comesos a l'estranger. Les autoritats andorranes també han decidit de no renovar la reserva a l'article 12 del Conveni penal. Aquests progressos s'han d'elogiar. En relació als delictes de corrupció dels articles 381 i 384, si bé la supressió de la noció «d'acte de naturalesa política» i d'acció o omissió «injusta» és positiva, la substitució del qualificatiu «injust» pel de «contrari a la funció» restringeix malgrat tot el camp dels delictes de manera contradictòria amb el Conveni. Finalment, el GRECO lamenta qu'Andorra no hagi decidit d'estendre la incriminació de la corrupció privada i de mantenir les reserves als articles 7 i 8 del Conveni. El GRECO recorda que havia saludat en els seus informes precedents la ratificació per part d'Andorra del Protocol addicional al Conveni penal i altres amelioracions, en particular la incriminació de la corrupció de membres d'assemblees públiques estrangeres i l'increment de les sancions en relació als delictes de corrupció i tràfic d'influències.
51. Pel que fa al Tema II (Transparència del finançament dels partits polítics), la Llei qualificada 4/201 de modificació de la *Llei 19/2014 qualificada, relativa als partits polítics i al finançament electoral* completa els progressos primordials ja notats pel GRECO, establint clarament el principi segons el qual els grups parlamentaris no poden finançar els partits polítics i les campanyes electorals, i aclarint les modalitats de presa en compte dels partits polítics a les eleccions, així com les donacions. El GRECO ja havia felicitat Andorra pel progrés que suposava l'adopció de la Llei 19/2014, que ha dotat el Principat d'una reglamentació completa i coherent sobre el finançament dels partits polítics i de les campanyes electorals, en particular les fonts de finançament, la coherència i la supervisió. EL GRECO felicita el Principat d'Andorra per les reformes substancials que ha dut arran d'aquest tema.
52. L'adopció d'aquest Addendum al Segon Informe de Conformitat finalitza el procediment de conformitat del Tercer Cicle pel que fa Andorra.

53. El GRECO convida les autoritats andorranes a autoritzar, el més aviat possible, la publicació del present informe, la seva traducció en la llengua oficial del país i a fer pública aquesta traducció.